

**Зур Кукмара авыл җирлеге
башкарма комитеты**

Карар

11 ноябрь 2022 ел

№73

2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ Федераль закон, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номеры Федераль закон нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл җирлеге Уставына таянып, Кукмара муниципаль районы Зур Кукмара авыл җирлеге башкарма комитеты карар бирә:

1. Кушымта итеп бирелә торган 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Кукмара шәһәре муниципаль берәмлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасын расларга

2. Әлеге карарны авыл җирлеге территориясендә урнашкан мәгълүмат стендларында, Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталында (pravo.tatarstan.ru) урнаштырып, халыкка игълан итәргә; шулай ук «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырырга.

Житәкче

Р.Р. Хәнәфиев

Зур Кукмара авыл жирлегә
Башкарма комитетының 11
ноябрь 2022 ел 73 номерлы
карары белән расланды

*2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының
Зур Куукмара авыл әжирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү*
ПРОГРАММАСЫ

2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасы паспорты

Программаның исеме	2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү Программасы
Программаның заказчысы:	Кукмара муниципаль районы Зур Кукмара авыл жирлеген башкарма комитеты
Программаның максатлары:	<ul style="list-style-type: none"> - Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен иң уңайлы шартлар тудыру; - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары санын арттыру; - халыкны эш белән тәмин итү һәм үзмәшгульлекне үстерү.
Программаның бурычлары:	<ul style="list-style-type: none"> - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны арту; - өстәмә эш урыннары булдыру, кече һәм урта бизнес белән мәшгульләр санының еллык артуы; - продукцияне, эшләрне, хезмәт күрсәтүләрне эшләп чыгаруның гомуми күләмендә кече предприятиеләрнең еллык өлеше арту; - жирлек бюджетына кече һәм урта эшмәкәрлектән кергән салым керемнәре өлешен арттыру; - авыл хужалыгы житештерүен үстерүдә ярдәм итү; - кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм инфраструктурасын формалаштыру һәм аның эшчәнлеген тәмин итү; - кече эшмәкәрлеккә ярдәм инфраструктурасы кысаларында кече предприятиеләргә методик, мәгълүмати консультация, белем бирү һәм хокукый яктан ярдәм күрсәтү.
Программа белән идарә итү	Кукмара муниципаль районы Зур Кукмара авыл жирлеген башкарма комитеты

Программаны финанслау чыганакалары	Жирлек бюджеты 6 мең сум, шул исәптән еллар буенча: 1) 2022 ел – 1,5 мең сум; 2) 2023 ел – 1,5 мең сум; 3) 2024 ел – 1,5 мең сум; 4) 20243 ел – 1,5 мең сум;
Программаның төп башкаручылары	Кукмара муниципаль районы Зур Кукмара авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның үтәлешен тикшерү	Икътисадый һәм бюджет - финанс мәсьәләләре буенча Зур Кукмара авыл жирлеге Советының даими комиссиясе

Программаның бүлекләре:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау
2. Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү
3. Программаның социаль-икътисади нәтижәләргә көтелгән бәя
4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләре
5. 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының

Зур Кукмара авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекнең торышын анализлау

Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү хужалык итүнең базар системасының аерылгысыз элементы булып тора. Базар икътисады алга киткән илләрдә кече эшмәкәрлек дәүләт икътисадының нигезе, хужалык үсешенә двигателе булып тора, чөнки бу теләсә кайсы жәмгыятьнең эшлекле тормышының иң динамик һәм сыгылмалы формасы.

Хужалык итүнең базар системасы шартларында кече һәм урта эшмәкәрлекнең аерым ролен түбәндәге факторлар билгели:

үз тормышын һәм лаеклы тормыш дәрәжәсен мөстәкыйль тәмин итүче һәм гражданлык жәмгыятенә тотрыкландыручы төп сәяси көче булган урта сыйныф өлешен арттыру;

кече һәм урта эшмәкәрлек секторында яна эш урыннары булдыру өчен зур потенциал булу, жәмгыятьтә эшсезлек дәрәжәсен һәм социаль киеренкелекне киметү;

халыкның төп массасының ижтимагый психологиясенә һәм тормыш ориентирларының үзгәрүе;

кече һәм урта эшмәкәрлекнең сыгылмалылыгы һәм житештерү структурасын тиз арада үзгәртеп кору, яңа технологияләргә һәм фәнни эшләнмәләргә оператив рәвештә булдыру һәм куллану сәләте.

Шуңа бәйле рәвештә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл җирлегендә кече эшмәкәрлеккә үстерү программасын эшләү һәм тормышка ашыру зарурлыгы туа.

Бүген җирлектә күпчелек Россия Федерациясә Хөкүмәте, Татарстан Республикасы һәм җирле үзидарә органнарының максатчан сәясәте нәтижәсендә нык күтәрелә торган бизнесны актив үстерү өчен барлык ресурслар да бар.

2. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә үстерү проблемалары һәм аларны программа методлары белән хәл итү кирәклеген нигезләү

Хәзерге вакытта Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл җирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлек шактый нык позициядә торуга карамастан, кайбер проблемалар элеккечә хәл ителмәгән булып кала бирә.

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары эшчәнлегә үсешен тоткарлаучы факторлар булып түбәндәгеләр тора:

- инвестиция ресурсларынан файдалану кыенлыгы, кредит ресурсларының һәркем файдалана алырлык булмавы фондында үз финанс чараларың җитмәве;

- гамәлдәге законнардагы үзгәрешләр турында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының мәгълүматы аз булу, административ каршылыklar һәм эшмәкәрлек эшчәнлеген гамәлгә ашырганда хакимият органнарының төгәл регламентлары булмау;

Эшмәкәрлек эшчәнлегә субъектлары тарафыннан карарлар кабул итүне һәм гамәлгә ашыруны таләп итә торган проблемалар:

- кече эшмәкәрлек субъектларының социаль жаваплылыгы югары булмау (ялланган хезмәткәрләр белән хезмәт мөнәсәбәтләрен рәсмиләштермәү, хезмәткә түләү фондын киметү һәм аны «конверт» формасында түләү, мәжбүри пенсия иминияте һәм социаль иминиятләштерү турындагы законнарны үтәмәү);

Авылда кече һәм урта эшмәкәрлеккә алга таба да даими үстерү һәм булган каршылыklarны урыннарда мәгълүмати, белем бирү, консультация, финанс юнәлешләрендә комплекслы һәм адреслы ярдәм күрсәтү юлы белән аны үстерү өчен уңайлы шартлар тудыру буенча максатчан эш нигезендә, эшлекле элементләргә һәм кооперациягә жайга салу юлы белән, шулай ук эшмәкәрләрдә коллектив ихтыяж туарга мөмкин булган башка аспектларда ярдәм күрсәтү юлы белән генә җиңеп чыгу мөмкин. Программа, билгеләнгән максатларга ирешү өчен, җирле хакимият органнарының, шулай ук дәүләтнеке булмаган оешмаларның көчләрен берләштерергә һәм оптимальләштерергә мөмкинлек бирәчәк.

3. Программаның социаль-икътисадый нәтижелелегенә көтелгән бәя

Программа Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнәлдерелгән чаралар комплексын үз эченә ала.

Программаны үтәү түбәндәгеләргә ярдәм итәчәк:

- районда икътисади һәм социаль стабильлекнең иң мөһим элементларыннан берсе буларак, кече һәм урта эшмәкәрлекнең тотрыклы эшчәнлеген барлыкка китерүне стимуллаштыра торган уңай икътисади мохит формалаштыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыру, эшчәнлек өлкәләрен киңәйтү һәм кече предприятиеләрне икътисади яктан ныгыту;

- жирлек бюджетына салым һәм салым булмаган керемнәр үсеше;

- мәшгульлекнең өстәмә мөмкинлекләре барлыкка килү, кече

эшмәкәрлектә эшләүче хезмәткәрләрнең хезмәт хакы дәрәжәсен күтәрү;

- көндәшлеккә сәләтле продукция, жирле житештерү хезмәтләре белән товар базарын тулыландыру;

- кече һәм урта эшмәкәрлекнең социаль җаваплылыгы арту.

4. Эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләре.

Район халкының тормыш-көнкүрешен яхшыртуга юнәлдерелгән тотрыклы икътисади үсешне тәэмин итү максатыннан, эшмәкәрлек эшчәнлегенә өстенлекле төрләре билгеләнде:

- авыл хужалыгы продукциясе житештерү;

- халыкка көнкүреш хезмәте күрсәтү;

- транспорт һәм элемент өлкәсе;

- төзелеш;

- социаль хезмәт күрсәтү өлкәсе.

**5. 2022 – 2025 елларга Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл
жирлегендә кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү программасының төп чаралары**

№ т/б	Чаралар исемлеге	Нәтижә	Финанслау чыланагы	Үтәү вакыты
1	2	3	4	5
1. Кече һәм урта эшмәкәрлекне нәтижәле үстерү өчен, хокукый базаны камилләштерү һәм административ каршылыкларны киметү.				
1	Эшмәкәрлек өлкәсендә норматив-хокукый база булдыру	Кече эшмәкәрлеккә ярдәм итү буенча нәтижәле оештыру чаралары һәм башка чаралар үткөрү	Финанслау каралмаган	2022 – 2025 еллар
2	Кече эшмәкәрлек үсешенә комачаулый торган административ каршылыкларны бетерү. Контроль-рөхсәт практикасын оптимизацияләштерү аша дәүләт, кулланучылар һәм эшмәкәрләрнен кызыксынулары туры килүен тәэмин итү	Соратыла торган документларның тулы исемлеген һәм һәр этапта аларны карауның конкрет вакытын күрсәтәләр, хезмәтләр эшчәнлегенен төгәл, үтә күрәнмәле регламентын булдыру, шул исәптән: жир кишәрлекләрнен милеккә (арендага) рәсмиләштерү, төзелешкә һәм реконструкцияләүгә проект документларын карау, элмә такталарга һәм реклама мишгүматларына рөхсәтләр рәсмиләштерү, биналарны торак бинадан булмаган торак бинага һәм киресенчә күчерү; биналарны үзгәртәләр коруга рөхсәтләр рәсмиләштерү һ. б.	Финанслау каралмаган	2022 – 2025 еллар
3	Коррупциягә каршы торуга юнәлдерелгән чараларны камилләштерү турында киңәшләр әзерләү	Коррупциягә каршы үз-үзенә тотышның уңай тәҗрибәсен гомумиләштерү һәм тарату. Эшмәкәрләрнен коррупция фактларына каршы торуын арттыру, бизнес алып баруның этик дәрәжәсен күтәрү, кече эшмәкәрлек субъектларының хокукларын һәм мәнфәгатьләрен яклау	Финанслау каралмаган	2022 – 2025 еллар

2. Эшмәкәрлекнең инновацион үсеше (инфраструктураны үстерү, инновацион потенциалны гәмәлгә ашыру, яшьләрне инновацион процесска жәлеп итү)			
1	Яшьләрне эшмәкәрлеккә жәлеп итүгә ярдәм итә торган чаралар комплексын уздыру, шул исәптән укыту, мөгълүмати тәмин итү, конкурслар һәм ярышлар, ярминкәләр, конференцияләр, бизнес-фестивальләр һ.б. ларны уздыру	Яшьләрне эшмәкәрлек эшчәнлегенә жәлеп итү. Яшь белгечләрне эшкә урнаштыру мөһимәтәсен өлешчә хәл итү	Жирлек бюджеты акчалары 2022 ел – 1000 сум 2023 ел – 1000 сум 2024 ел – 1000 сум 2025 ел – 1000 сум.
3. Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына финанс-кредит һәм мөлкәт ярдәме күрсәтү			
1	Кече эшмәкәрлек субъектларына, инвестиция проектларын тормышка ашыру өчен, инвесторлар эзләүдә ярдәм итү	Кече эшмәкәрлек субъектларының потенциал инвесторлар белән хезмәттәшлеген оештыру, кече эшмәкәрлек субъектларының инвестиция проектларын гәмәлгә ашыру өчен, банк финанславын һәм шәхси капиталны жәлеп итү	Финанслау каралмаган 2022 – 2025 еллар
2	Кукмара муниципаль районы Зур Кукмара авыл жирлегә икътисадының өстенлекле юнәлешләрне үстерү максатларында Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Кукмара авыл жирлегендә кече эшмәкәрлек субъектларын жир кишәрлекләре, торак булмаган биналар белән тәмин итүдә булышлык күрсәтү	Шәһәр икътисадының өстенлекле юнәлешләрне үстерү максатларында кече һәм урта предпритиясләрне жир кишәрлекләре, торак булмаган сәүдә һәм житештерү биналары белән тәмин итү, районда үткәрелә торган тендерлар, аукционнар турында эшмәкәрләрнең хәбәрдарлыгын арттыру	Финанслау каралмаган 2022 – 2025 еллар
3	Милли һәм мәдәни үзгәрешләрдә урта һәм кече эшмәкәрлекне үстерүгә ярдәм итү	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм	Жирлек бюджеты акчалары 2022 ел – 500 сум 2023 ел – 500 сум 2024 ел – 500 сум 2025 ел – 500 сум

4. Кече һәм урта эшмәкәрлеккә мәғлүмәти-консультация ярдәме күрсәтү.

<p>1 Районда кече һәм урта эшмәкәрлеккә ярдәм итү һәм аны үстерү өлкәсендә үткәрелә торган чараларны мәғлүмәти яктан тәэмин итү</p>	<p>Кече һәм урта бизнес вәкилләренең алдыңгы эш тәҗрибәсен системалаштыру һәм тарату. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районының Зур Кукмара авыл жирлегә Башкарма комитеты үткәрә торган конкурсларда, күргәзмәләрдә, башка чараларда катнашуга кече эшмәкәрлек субъектларын жәлеп итү</p>	<p>Финанслау каралмаган</p>	<p>2022 – 2025 еллар</p>
<p>5. Эшмәкәрнең уңай имиджын һәм жәмәгатьчелектә кече һәм урта эшмәкәрлек турында уңай фикер формалаштыру</p>			
<p>1. Кече эшмәкәрлек субъектларын күргәзмәләрдә, ярминкәләрдә, конкурсларда катнашуга жәлеп итү.</p>	<p>Эшмәкәрлеккә үстерүгә ярдәм итү, эшмәкәрлек эшчәнлегенең иң яхшы субъектлары эшенең алдыңгы тәҗрибәсен тарату, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Зур Кукмара авыл жирлегенең социаль-икътисади үсешендә кече һәм урта бизнесның ролен һәм әһәмиятен пропагандалау</p>	<p>Финанслау каралмаган</p>	<p>2022 – 2025 еллар</p>